

TÜRKİYE'DE DROG VEREN BİTKİLERİN YETİŞTİRİCİLİĞİ

Firdevs Korkmaz (*)

"Gerek ilâç yapımında yararlanılan, gerekse yalnız halk ilâcı olarak kullanılan, bitkisel droglar hiç şüphesiz eczacının uzmanlık alanının bir bölümüdür. Eczacılık Fakülteleri'nde diğer genel ve özel konulara ek olarak toplam en az 400 saatlik bitkisel drogları konu alan özel eğitim verilir. Böyle bir öğretim başka hiçbir fakültenin, başka hiçbir kuruluşun öğretim programında yoktur" (1)

Drog veren bitkilerin yetiştirilmesine geçmeden önce, bu konunun önemi üzerinde durmak istiyorum:

"Bitkisel droglar ilâç yapımında ve hazırlanmasında çok önemli bir yer tutar. Türkiye'de ve dünyada iki müstahzardan en az birinde bitkisel droglar veya bunlardan elde edilen ürünler etkin madde olarak yer alır. İlâç yardımcı maddeler, diye söz konusu olduğunda her on müstahzardan enaz sekizinde doğal bitkisel ürün bulunmaktadır" (1).

Geleneksel tedavi sistemlerinin egemen olduğu Hindistan, Pakistan, Çin Halk Cumhuriyeti, Japonya gibi ülkelerde bitkisel droglar yoğun şekilde kullanılmaktadır. Bu arada sanayileşmiş batı ülkelerinde tıbbi bitkilerin ve doğal ürünlerin tedavisinde, gıda ve kozmetik sanayindeki kullanımlarında artış görülmektedir" (2)

Amerika Birleşik Devletleri, Batı Almanya, İtalya, Yunanistan, Fransa, İsrail, Mısır, İngiltere gibi ülkeler, Türkiye'den bitkisel drog ithal etmektedirler. Ayrıca Hindistan'da ve Pakistan'da yaygın geleneksel tıp sistemlerinde kullandıkları pek çok bitki doğal olarak Türkiye'de yetişmektedir. Bu

bitkilerin yetiştirilip adı geçen ülkelere ihraç edilmesi mümkün görülmektedir.

"Türkiye'nin sadece tıbbi bitkilerin ihracatını artırmakla kalmayıp, işlenmiş kaliteli drog üretimine geçmesi yanında bitkisel droglardan yarı mamül yada mamül ürünlerinin elde edilmesi için küçük ölçekli sanayinin kurulması gerekir. İthalatı yapılan ürünlerin yurt içinde üretiminin sağlanmasıyla ithal ikamesi mümkün olacak, böylece önemli ölçüde döviz tasarrufu yapılacaktır" (2)

Üretimin artırılması amacıyla drog veren bitkilerin, drog veren bitkilerin kültürlerinin yapılması doğayı tahrip etmeme açısından önem kazanmıştır.

Malesef Türkiye'de tıbbi bitkilerin kültürü ve drog elde edilmesi ile az sayıda eczacı uğraşmaktadır. 400 saatlik öğretim dışında Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde "Tıbbi Bitkilerin Kültürü ve Drogların Hazırlanması" adı altında yüksek lisans dersleri verilmektedir. Bu konuya ilgi duyan her eczacı isterse bu dersi alabilir. Bu konuda yatırımlarını Devlet Planlama Teşkilatı teşvik belgesi ile desteklemekte ve ayrıca uygun koşullarda kredi de verilmektedir.

Eczacının da drog veren bitkilerin yetiştiriciliği ile uğraşması, ilâç yapımında ve hazırlanmasında daha aktif olarak çalışmasını sağlar. (?)

Doğal kaynaklı ilâç hammaddelerinin ve drogların üretimi ve satımı ile ilgilenen eczacılar daha çok kırsal kesimde bulunmaktadır. Böylelikle eczane gelirine ek bir gelirden elde etmektedirler. Tıbbi bitkilerin kültürü ile uğraşan eczacılar, tarımla uğraşmış ve toprak sahibi ailelerden gel-

(*) A.Ü. Eczacılık Fakültesi Öğrencisi

mektedir.

Kullanılabilir hale getirilmiş tek veya birkaç droğun karıştırılması ile elde edilen karışımların paketlenmiş halde ve özel bir isim altında ticarete çıkarılabilmesi için, özel bir ruhsat alma ve satış yönetmeliği hazırlanmalıdır. Bunlarında diğer ilaçlar gibi eczanelerde satılması, ruhsat sahibinin, içindeki drogların ve yapıldığı yerin bilinmesinde pek çok yarar vardır. Ayrıca eczaneye ek gelir sağlaması bakımından çok önemli bulun-

maktadır.

KAYNAKLAR:

- 1) Eczacı ve Bitkisel Droglar -Mekin Tanker.
 - 2) Bitkisel Drogların ihracatının Dünya'da ve Türkiye'deki Durumu - Kemal Hüsnü Can Başar ve Nüvit Oktay. Devlet İstatistikleri Enstitüsü yayını - 1985 Yıllık Dış Ticaret İstatistikleri
- IV.Bitkisel İlaç Hammaddeleri toplantısı.

